

2008-01-31

PERSCOMMUNIQUÉ

Hoe passen de ondernemingen hun loonsom aan in België: Een opsplitsing volgens de intensieve en extensieve marges.

door C. Fuss

NBB Working Paper No 127 - Research Series

De working paper "Hoe passen de ondernemingen hun loonsom aan in België? Een opsplitsing volgens de intensieve en extensieve marges" is het resultaat van onderzoek dat werd verricht binnen het "Wage Dynamics Network", een onderzoeksnetwerk dat wordt gecoördineerd door de Europese Centrale Bank.

Deze paper evalueert de relatieve bijdrage van de loon- en werkgelegenheidsvariaties tot de aanpassing van de loonsom in België. De analyse wordt geschaagd door informatie over de lonen per type van werknemer (naar beroep, leeftijd en het feit of het oude of nieuw aangeworven werknemers betreft), en over de intredingen en uittredingen. Tot slot behandelt de paper tevens het verloop van de gewerkte uren per werknemer en van de door tijdelijke werknemers gewerkte uren.

De analyse gaat uit van een administratief gegevensbestand met betrekking tot ongeveer een derde van de individuele jaarlijkse inkomsten van de particuliere sector, in combinatie met de jaarrekeningen en de sociale balansen van de ondernemingen over de periode 1997-2001, en dit voor de verwerkende nijverheid, de bouw en de commerciële diensten.

Uit de resultaten blijkt dat de loonveranderingen en de netto werkgelegenheidsstromen, gemiddeld genomen, in dezelfde verhouding bijdragen tot de schommelingen van de loonsom. Toch brengt een vergelijking van gunstige en ongunstige economische verhoudingen een sterk asymmetrisch patroon aan het licht. Als de loonsom kleiner wordt, blijft de loongroei gemiddeld positief, zodat het de afname van het aantal arbeidsplaatsen is die verantwoordelijk is voor het grootste gedeelte van de daling van de loonsom.

De analyse wordt uitgevoerd voor ondernemingen van verschillende groottecategorieën en sectoren, evenals voor gevallen van dalende verkoop. Uit de resultaten blijkt dat de kleinere ondernemingen evenals de bouw en de dienstensector grotere schommelingen van de loonsomgroei en van de werkgelegenheid ondergaan dan de grotere ondernemingen en de verwerkende nijverheid. De terugval van de loonsomgroei is groter wanneer de loonsom afneemt dan wanneer de verkoop achteruitgaat.

In de gevallen waarin de loonsom terugloopt, wordt het groeitempo van het gemiddelde loonpeil getemperd maar blijft het positief. Gemiddeld genomen is er geen loonsverlaging voor de werknemers die reeds een aantal jaren bij de onderneming in dienst zijn. Bovendien wijst niets erop dat de ondernemingen het loonpeil van de nieuwe werknemers in ongunstige tijden terugschroeven in vergelijking met hun huidige personeel.

Om die reden zijn het de verminderingen in zake aantal tewerkgestelde die de belangrijkste oorzaak van de loonsomverlagingen vormen. De resultaten geven aan dat de daling van de beroepsbevolking voortvloeit uit zowel lagere intredingen als, in iets mindere mate, hogere uittredingen. Het staat vast dat het gebruik van brugpensioenen vaker voorkomt in ongunstige economische omstandigheden, in het bijzonder in de verwerkende nijverheid. De resultaten wijzen ook op een lichte afname van de aanwervingen met een contract voor bepaalde duur, voornamelijk in de grote ondernemingen en in de verwerkende nijverheid.

Tot slot zijn er aanwijzingen dat, naast een daling van het aantal werknemers, ook het aantal gewerkte uren afneemt in ongunstige tijden. De paper reikt bewijzen aan voor een daling van het aantal gewerkte uren en gewerkte dagen (mogelijk als gevolg van een afname van het aantal overuren, en door het beroep op tijdelijke werkloosheid), evenals voor een terugval van het aantal door interimwerknemers gewerkte uren, die nog wordt versterkt in geval van tanende verkoop.